

A

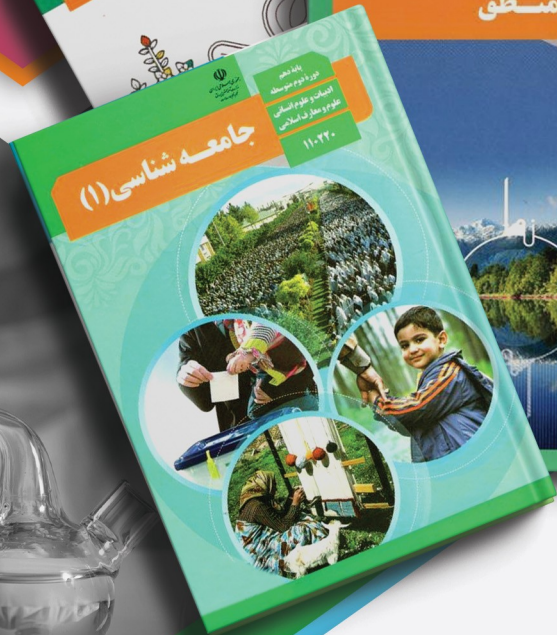
آزمون آزمایشی ۸ اسفند

دفترچه پاسخ تشریحی

ویژه پایه دهم

گروه آزمایشی علوم انسانی

مرحله
۸

۱۴۰۴-۱۴۰۵

گزینه دو
 مؤسسه آموزشی فرهنگی

تذکرات مهم ↓

↙ آزمون پیشرفت تحصیلی مرحله ۹ گزینه دو، در روز جمعه ۲۲ اسفند ۱۴۰۴ برگزار می‌گردد.

↙ دانش آموز گرامی، جهت استفاده از خدمات اختصاصی خود مانند کارنامه‌های هوشمند بعد از آزمون ارزشیابی، بانک سؤال گزینه دو، رفع اشکال هوشمند و...، با استفاده از شماره داوطلبی (به عنوان نام کاربری) و کد ملی خود (به عنوان رمز عبور) وارد وبسایت گزینه دو به آدرس www.gozine2.ir شوید.

↙↙ در صورتی که اینترنتی ثبت نام کرده‌اید، رمز عبور شما همان رمزی است که خودتان انتخاب نموده‌اید.

↙ کارنامه‌های آزمون ارزشیابی پیشرفت تحصیلی مرحله ۸ به صورت کامل، با فاصله زمانی کوتاهی پس از آزمون مطابق اطلاعیه اعلام شده، بر روی پایگاه اینترنتی گزینه دو به آدرس www.gozine2.ir قرار می‌گیرد. در صورت بروز اشکال در دریافت کارنامه، موضوع را از طریق نمایندگی شهر خود پیگیری نمایید.

دانش آموز گرامی، شما می‌توانید با اسکن تصویر بالا به وسیله گوشی هوشمند و یا تبلت خود، به صفحه اینستاگرام مؤسسه گزینه دو وارد شوید.

[gozine2.ir](https://www.instagram.com/gozine2.ir)

مدیر واحد آموزش تخصصی: محمدرضا محمدهاشمی

معاون تولید محتوا: علی الفتی

کارشناسان

طراحان

سید مهدی عابدی • سید علی موسوی راد

سید امیرمحمد سیدشاکری • علی فرمد

مسئول درس: علی افضل زاده
دستیاران: عباس سعیدی - وحید جعفری

حسابان و ریاضی ۱

گروه ریاضی
مدرسین: سید شاکری

علی صادقی • مانی خداینده

فرهاد فرزانی • سعید اکبرزاده • هادی کاظم نژاد

مسئول درس: سعید اکبرزاده
دستیار: هادی کاظم نژاد

هندسه

حسین خواجهوند • مانی خداینده

امیدرضا پورحسینی

مسئول درس: سعید اکبرزاده
دستیار: فرهاد فرزانی

آمار و احتمال

پوپک مقدم

محمد خانگلدی

مسئول درس: ایمان اردستانی
دستیاران: وحید جعفری - مهدی پوررضایی

ریاضی تجربی

امیرحسین حریری • ایمان حسین زاده

علیرضا صحرایی • عباس مالکی

مسئول درس: حسین افسری
دستیاران: مهدی پوررضایی - عباس مالکی

ریاضی و آمار

کارشناسان

طراحان

علی جوهری • میلاد حاتمی • نرگس حسینی

منصوره رئیس دانا • سعید خورشیدی نسب • جواد ابادرلو • رضا بهنامی

مسئول درس: بتول خواجه پور

زیست شناسی

گروه علوم
مدرسین: محمد حسین کشانی

مریم گلی حسن لو

یوسف صباغی • محسن داودی

مسئول درس: منصور داوودندی
دستیار: ساناز دریکوندی

فیزیک

محمد احمدی

محمدعلی توسلی فر • یاسر راش • محمد احمدی • بابک اسفندی

مسئول درس: سید حامد میرقادری
دستیار: حسین سعادت

شیمی

فرزانه صاعدی • حسن علیمحمدی • روزبه اسحاقیان

فرزانه رجایی • حسن علیمحمدی • عباس روزبهانی

مسئول درس: شکیبا کریمی

زمین شناسی

کارشناسان

طراحان

محمدصادق حسام زاده • محمدصدرا حسینی

مینا پزنگ • هادی قورزایی • محمدحسین صفایی • محمدرضا پیرو • حمزه کریم تباح فر • امیرمهدی اسفندی

مسئول درس: محمدرضا پیرو
دستیار: سپهر سالارکیا

علوم و فنون ادبی

مهتاب شیرازی • هستی ناصح

علیرضا مختاری • الهام میرزایی • آزاده میرزایی • مبینا تاجیک

مسئول درس: الهام رضایی
دستیار: فاطمه صفری

جامعه شناسی

علی شکری • فاطمه یاری

نگین تربیتی • مهدی پارچه باف دولتی • حسین سعادت بهشتی

مسئول درس: سیده ضحی سکاکی
دستیار: ثنا کاشیان

روان شناسی

فاطمه نظری • مهتاب شیرازی • سارا حمزه • صبا پهلوان

سید محسن ماهینی • ولی برجی • حمیدرضا قائد امینی • جواهر فرحات • آریا ذوقی • امینه کارآمد

مسئولین درس: پویا رضاداد • محمدحسین حقیقت

زبان عربی

گروه انسانی
مدرسین: اکبر آخوندی

مهتاب شیرازی • محمدصدرا حسینی

مهسا اصغری • سیده ساره زاهدی

مسئول درس: سیده ساره زاهدی

تاریخ

مهتاب شیرازی • محمدصدرا حسینی

سیده ساره زاهدی • الهه ریاحی نسب • محسن سلیمانی

مسئول درس: الناز گنج کار
دستیار: الهه ریاحی نسب

جغرافیا

سپهر علی پور • ابوالفضل میرمحمدی • امیررضا علیزاده

فاطمه شریف زاده • محسن انصاری • محمدحسین خدام

مسئول درس: سعید رحیمیان
دستیاران: محمدحسین خدام - فرزاد مختاری نژاد

فلسفه و منطق

کوثر رعدی

میترا چینی ساز • مینا پزنگ • محمدرضا مبارکی • آرش بدری • علی محسنی

مسئول درس: امیر محمدبیگی
دستیار: محمدرضا مبارکی

اقتصاد

ریاضی

- ۱- پاسخ: گزینه ۳
 ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۳، درس ۱)
 نکته ۱ (پارامتر جامعه): یک مشخصه عددی است که توصیف کننده جنبه‌ای خاص از جامعه است و در صورتی که داده‌های کل جامعه در اختیار باشند، قابل محاسبه است.
 نکته ۲ (آماره نمونه): مشخصه‌ای عددی که توصیف کننده جنبه‌ای خاص از نمونه است و از داده‌های نمونه به دست می‌آید.
 نکته ۳: آماره‌ها از یک نمونه به نمونه دیگر تغییر می‌کنند ولی پارامترهای جامعه، همواره ثابت هستند.
 با توجه به نکات، گزینه ۳ پاسخ است.
- ۲- پاسخ: گزینه ۴
 ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۳، درس ۱)
 نکته ۱: محدودیت برخی از روش‌های گردآوری داده‌ها به صورت زیر است:
 پرسش‌نامه: اگر تعداد واحدهای نمونه زیاد باشد، این روش زمان‌بر و پرهزینه است.
 مشاهده: اگر به دقت زیادی نیاز داشته باشیم، مناسب نیست.
 دادگان‌ها: همیشه اطلاعات ثبتی در اختیار نیستند.
 نکته ۲ (روش مشاهده): گردآوری داده‌ها بدون نیاز به فرد پاسخگو است. مانند شمارش تعداد وسایل نقلیه عبوری از یک تقاطع در هر ساعت یا اندازه‌گیری وزن محصولات یک باغ میوه.
 با توجه به نکات، گزینه ۴ پاسخ است.
- ۳- پاسخ: گزینه ۲
 ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۳، درس ۱)
 نکته ۱ (روش دادگان): شامل مجموعه‌ای از اطلاعات ذخیره شده‌اند. در بسیاری از موارد، داده‌ها را می‌توان از اطلاعاتی که قبلاً ذخیره شده‌اند، به دست آورد.
 نکته ۲ (روش مصاحبه): معمولاً بین دو نفر صورت می‌گیرد، یک نفر مصاحبه‌گر (همان آمارگیر) و دیگری مصاحبه‌شونده یا پاسخگو است. از این روش، بیشتر زمانی استفاده می‌شود که آمارگیر اطلاع کافی از همه پاسخ‌های ممکن را ندارد.
 نکته ۳ (روش پرسش‌نامه): مجموعه سؤالات از پیش تعیین شده که توسط تعدادی از افراد پاسخگو، تکمیل می‌شود. این روش مرسوم‌ترین ابزار برای گرفتن اطلاعات از مردم است. مرکز آمار ایران هر ۱۰ سال یک‌بار با استفاده از پرسش‌نامه، اطلاعات همه خانوارهای ساکن در ایران را جمع‌آوری می‌کند. به این فرایند، سرشماری نفوس و مسکن می‌گوییم.
 نکته ۴ (روش مشاهده): گردآوری داده‌ها بدون نیاز به فرد پاسخگو است. مانند شمارش تعداد وسایل نقلیه عبوری از یک تقاطع در هر ساعت یا اندازه‌گیری وزن محصولات یک باغ میوه.
 طبق نکات، برای موضوع «نوشیدنی گرم مورد علاقه مردم ایران»، بهتر است از روش «مصاحبه» یا «پرسش‌نامه» استفاده کنیم و برای موضوع «معدل دانش‌آموزان مناطق مختلف شهر تهران»، با مراجعه به اداره آموزش و پرورش شهر تهران، می‌توانیم اطلاعات موردنظرمان را به دست آوریم؛ یعنی از روش «دادگان‌ها» استفاده کنیم. بنابراین گزینه ۲ پاسخ است.
- ۴- پاسخ: گزینه ۳
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۳، درس ۱)
 نکته ۱ (پارامتر جامعه): یک مشخصه عددی است که توصیف کننده جنبه‌ای خاص از جامعه است و در صورتی که داده‌های کل جامعه در اختیار باشند، قابل محاسبه است.
 نکته ۲ (آماره نمونه): مشخصه‌ای عددی که توصیف کننده جنبه‌ای خاص از نمونه است و از داده‌های نمونه به دست می‌آید.
 تعداد کل نوزادان همان تعداد کل اعضای جامعه است که برابر با $960 = 450 + 510$ می‌باشد. بنابر فرض سؤال، این تعداد ۱۲ برابر اندازه نمونه است؛ پس تعداد اعضای نمونه انتخابی برابر با $80 = \frac{960}{12}$ است.
 با توجه به تعداد نوزادان دختر در این نمونه، تعداد نوزادان پسر برابر است با:
 $45 = 80 - 35$: تعداد نوزادان پسر در نمونه انتخابی
- ۵- پاسخ: گزینه ۴
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۳، درس ۱)
 نکته ۱ (پارامتر جامعه): یک مشخصه عددی است که توصیف کننده جنبه‌ای خاص از جامعه است و در صورتی که داده‌های کل جامعه در اختیار باشند، قابل محاسبه است.
 نکته ۲ (آماره نمونه): مشخصه‌ای عددی که توصیف کننده جنبه‌ای خاص از نمونه است و از داده‌های نمونه به دست می‌آید.
 در این تحقیق، چون مدارس انتخاب شده، نمونه هستند، پس طبق نکته ۲، هر دو عدد $1/14$ و $1/16$ ، آماره نمونه می‌باشند.

۶- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۲، درس ۴)

نکته ۱: اگر در معادله سهمی $a > 0$ باشد، شکل سهمی به صورت \cup خواهد بود. در این حالت سهمی در نقطه رأس خود دارای کمترین مقدار است و مختصات آن به صورت $S\left(-\frac{b}{2a}, f\left(-\frac{b}{2a}\right)\right)$ می باشد.

نکته ۲: معادله تابع درجه دوم در حالت کلی به صورت $f(x) = ax^2 + bx + c$ است که در آن $a \neq 0$ می باشد. نمودار آن به یکی از دو صورت \cup یا \cap است که به آن «سهمی» می گوئیم. در سهمی به معادله $y = ax^2 + bx + c$ ، نقطه‌ای به طول $x = -\frac{b}{2a}$ «رأس سهمی» است.

اگر عدد مورد نظر را x در نظر بگیریم، مربع آن عدد، x^2 و چهار برابر آن عدد، $4x$ است. پس ضابطه این تابع به صورت $f(x) = x^2 + 4x$ می باشد. حال با توجه به نکات، مختصات رأس این سهمی را به دست می آوریم:

$$\begin{cases} \text{طول رأس سهمی} : x = -\frac{b}{2a} = \frac{-4}{2 \times 1} = -2 \\ \text{عرض رأس سهمی} : y = f(-2) = (-2)^2 + 4(-2) = 4 - 8 = -4 \end{cases} \Rightarrow S(-2, -4)$$

چون $f(0) = 0$ است، پس تابع $f(x) = x^2 + 4x$ ، از مبدأ مختصات می گذرد. با توجه به علامت ضریب x^2 (مثبت) و مختصات رأس سهمی که در ربع سوم قرار دارد، نمودار این تابع، به گزینه ۳ شبیه است.

۷- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۲، درس ۴)

نکته: در سهمی به معادله $y = ax^2 + bx + c$ ، خطی که از رأس سهمی به موازات محور عرض‌ها رسم می شود، «محور تقارن سهمی» نامیده می شود و معادله آن به صورت $x = -\frac{b}{2a}$ است.

طبق نکته، محور تقارن سهمی داده شده، خط $x = -\frac{-2}{2 \times \frac{1}{2}} = \frac{2}{1} = 2$ است. حال محور تقارن هر یک از گزینه‌ها را به دست می آوریم:

$$\text{گزینه ۱} : x = -\frac{4}{-2} = 2 \quad \checkmark$$

$$\text{گزینه ۲} : x = -\frac{2}{\frac{2}{3}} = -3 \quad \times$$

$$\text{گزینه ۳} : x = -\frac{-1}{\frac{2}{4}} = \frac{1}{8} \quad \times$$

$$\text{گزینه ۴} : x = -\frac{1}{\frac{1}{4}} = -4 \quad \times$$

بنابراین گزینه ۱ پاسخ است.

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۲، درس ۴)

۸- پاسخ: گزینه ۴

نکته: معادله تابع درجه دوم در حالت کلی به صورت $f(x) = ax^2 + bx + c$ است که در آن $a \neq 0$ می باشد. نمودار آن به یکی از دو صورت \cup یا \cap است که به آن «سهمی» می گوئیم. در سهمی به معادله $y = ax^2 + bx + c$ ، نقطه‌ای به طول $x = -\frac{b}{2a}$ «رأس سهمی» است.

رأس سهمی‌های f و g را به ترتیب، نقاط A و B در نظر می گیریم. حال با توجه به نکته، مختصات رأس این دو سهمی را محاسبه می کنیم:

$$f(x) = -x^2 + 6x - 10 : \begin{cases} \text{طول رأس سهمی} : x_A = -\frac{6}{-2} = 3 \\ \text{عرض رأس سهمی} : y_A = f(3) = -(3)^2 + 6 \times 3 - 10 = -9 + 18 - 10 = -1 \end{cases} \Rightarrow A(3, -1)$$

$$g(x) = 2x^2 + 4x + 1 : \begin{cases} \text{طول رأس سهمی} : x_B = -\frac{4}{2} = -1 \\ \text{عرض رأس سهمی} : y_B = g(-1) = 2(-1)^2 + 4 \times (-1) + 1 = 2 - 4 + 1 = -1 \end{cases} \Rightarrow B(-1, -1)$$

بنابراین معادله خطی که از دو نقطه $A(3, -1)$ و $B(-1, -1)$ عبور می کند، برابر با $y = -1$ بوده و گزینه ۴ پاسخ است.

۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۲، درس ۴)

نکته ۱: در مسائل اقتصادی، اگر x برابر با مقدار یا تعداد محصول باشد، توابع زیر تعریف می‌شوند:
تابع هزینه $C(x)$: هزینه تولید x واحد کالا
تابع سود $P(x)$: سود حاصل از فروش x واحد کالا
تابع درآمد $R(x)$: درآمد حاصل از فروش x واحد کالا
رابطه روبرو بین این سه تابع برقرار است:

$$P(x) = R(x) - C(x) \Rightarrow \text{هزینه} - \text{درآمد (فروش)} = \text{سود}$$

نکته ۲: اگر در معادله سهمی $a < 0$ باشد، شکل سهمی به صورت خواهد بود. در این حالت سهمی در نقطه رأس خود دارای بیشترین مقدار است و مختصات آن به صورت $S(\frac{-b}{2a}, f(\frac{-b}{2a}))$ می‌باشد.
طبق نکته ۱، تابع سود این شرکت را به دست می‌آوریم:

$$P(x) = -\frac{1}{20}x^2 + 180x - 24000 - 80x = -\frac{1}{20}x^2 + 100x - 24000$$

بیشترین مقدار سود این شرکت، همان عرض رأس سهمی تابع $P(x)$ است. با توجه به نکته ۲، ابتدا طول رأس سهمی و سپس عرض رأس را محاسبه می‌کنیم:

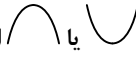
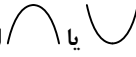
$$x = \frac{-b}{2a} = \frac{-100}{2 \times -\frac{1}{20}} = 1000$$

طول رأس سهمی

$$y = P(1000) = -\frac{1}{20}(1000)^2 + 100 \times 1000 - 24000 = -50000 + 100000 - 24000 = 26000$$

بنابراین بیشترین مقدار سود این شرکت، برابر با ۲۶۰۰۰ بوده و گزینه ۲ پاسخ است.

۱۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * ریاضی و آمار ۱ (فصل ۲، درس ۴)

نکته: معادله تابع درجه دوم در حالت کلی به صورت $f(x) = ax^2 + bx + c$ است که در آن $a \neq 0$ می‌باشد. نمودار آن به یکی از دو صورت یا است که به آن «سهمی» می‌گوییم. در سهمی به معادله $y = ax^2 + bx + c$ ، نقطه‌ای به طول $x = -\frac{b}{2a}$ «رأس سهمی» است.
چون نقطه $(-2, 7)$ رأس سهمی $f(x) = ax^2 - 12x + c$ است. با توجه به نکته، داریم:

$$x = -2 \Rightarrow -\frac{b}{2a} = -2 \Rightarrow \frac{12}{2a} = -2 \Rightarrow -4a = 12 \Rightarrow a = -3$$

با جایگذاری $a = -3$ در تابع، مقدار c را به دست می‌آوریم:

$$a = -3 \Rightarrow f(x) = -3x^2 - 12x + c \xrightarrow{f(-2)=7} f(-2) = -3(-2)^2 - 12(-2) + c = 7 \Rightarrow -12 + 24 + c = 7 \Rightarrow c = -5$$

بنابراین $a + c = -3 + (-5) = -8$ می‌باشد و گزینه ۴ پاسخ است.

زبان و ادبیات فارسی

۱۱- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۷)

بهار، بر مبنای حوزه جغرافیایی و تاریخی، شعر و نثر را به شش سبک تقسیم می‌کند.
شعر: خراسانی (از آغاز تا قرن ششم)، عراقی (قرن ششم تا قرن دهم)، هندی (قرن دهم تا قرن سیزدهم)، بازگشت (تمام طول قرن سیزدهم)، مشروطه (بیداری)، معاصر

نثر: سامانی (۳۰۰ تا ۴۵۰ ه.ق)، غزنوی و سلجوقی اول (۴۵۰ تا ۵۵۰ ه.ق)، سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان، نثر فنی (۵۵۰ تا ۶۱۶ ه.ق)، سبک عراقی، نثر مصنوع (۶۰۰ تا ۱۲۰۰ ه.ق)، بازگشت ادبی (۱۲۰۰ تا ۱۳۰۰ ه.ق)، ساده‌نویسی (۱۳۰۰ ه.ق تا امروز)

۱۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۷)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: سبک ترکستانی نام دیگر سبک خراسانی است.

گزینه ۲: سومین دوره نثر مربوط به نثر فنی است. چهارمین دوره نثر، دوره سبک عراقی و نثر مصنوع می‌باشد.

گزینه ۴: آثار علمی و فلسفی بر اساس قلمرو دانشی طبقه‌بندی شده‌اند، نه بر اساس هدف. اگر طبقه‌بندی براساس هدف باشد، می‌شود مانند سبک تعلیمی، فکاهی.

۱۳- پاسخ: گزینه ۴
 ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۷)
 «تاریخ بیهقی» و «سفرنامه ناصر خسرو» از نمونه‌های نثر در سبک غزنوی و سلجوقی و «تاریخ بلعمی» از آثار سبک سامانی است. ویژگی‌های بیان شده در گزینه ۴ تماماً مرتبط با ویژگی‌های این سه کتاب و سبک نگارش آن‌هاست.
 بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: غزنوی و سلجوقی، غزنوی و سلجوقی، شعر سبک خراسانی
 گزینه ۲: غزنوی و سلجوقی، سامانی، سامانی
 گزینه ۳: سامانی، سامانی، غزنوی و سلجوقی

۱۴- پاسخ: گزینه ۴
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۷)
 در این گزینه شاعر از فراق یار شکوه و شکایت می‌کند که از ویژگی‌های سبک عراقی است.
 بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: روح شادی و خوش باشی
 گزینه ۲: پند و اندرز با جنبه دستوری
 گزینه ۳: معشوق زمینی

۱۵- پاسخ: گزینه ۲
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۷)
 «حذف افعال به قرینه» و «تمثیل و استشهداد به آیات و احادیث» از ویژگی‌های این دوره است.

ویژگی‌های دیگر نثر دوره غزنوی و سلجوقی: حذف افعال به قرینه، افزایش کاربرد لغات عربی نسبت به دوره قبل
 ۱۶- پاسخ: گزینه ۴
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۷)

بررسی عبارات نادرست:

ج) «فکاهی» زیرمجموعه هدف است و به موضوع و نوع، ربط پیدا نمی‌کند.

ه) «خراسانی» زیرمجموعه زمان و دوره اثر نیست و به محیط جغرافیایی مربوط می‌شود.

طبقه‌بندی شعر براساس نظریه آرسطو:

- ۱) براساس نام شاعر یا نویسنده: سبک فردوسی یا بیهقی
- ۲) براساس زمان و دوره اثر: دوره غزنوی یا مشروطه
- ۳) براساس موضوع و نوع: سبک عرفانی یا حماسی
- ۴) براساس محیط جغرافیایی: سبک آذربایجانی یا خراسانی
- ۵) به تناسب مخاطب: سبک عامیانه یا عالمانه
- ۶) براساس هدف: سبک تعلیمی یا فکاهی
- ۷) براساس قلمرو دانشی: مانند علمی، فلسفی

۱۷- پاسخ: گزینه ۱
 ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۷)

از قرن ششم تا قرن دهم: سبک عراقی

از آغاز شعر فارسی تا قرن ششم: سبک خراسانی یا ترکستانی

در تمام طول قرن سیزدهم: بازگشت

۱۸- پاسخ: گزینه ۴
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۷)

مورد «الف»، یکی از ویژگی‌های فکری شعر خراسانی و مورد «ب» از ویژگی‌های زبانی آن است.

۱۹- پاسخ: گزینه ۴
 ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۷)

متن سؤال از کتاب تاریخ بلعمی، نوشته ابوعلی بلعمی است که در دوره سامانی نوشته شده است. افزایش کاربرد نشانه‌های جمع فارسی بر عربی و استشهداد به آیات و احادیث در متن بالا دیده نمی‌شود. (حذف گزینه‌های ۱ و ۲) کوتاهی جملات یکی از ویژگی‌های متن بالاست که البته از ویژگی‌های نثر سامانی است. (حذف گزینه ۳). در متن بالا تنها ۳ بار کلمات عربی به کار رفته است؛ که نسبت به دوره‌های بعد سامانی بسیار کم است.

۲۰- پاسخ: گزینه ۳
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۸)

ک	سی	را	کخ	ت	یا	ری	هس	ت	مخ	بو	بی	ی	مش	رو	بی
م	را	دز	بخ	ت	حظ	ظز	عم	ر	مق	صو	دز	ج	ها	دا	رد
-	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: دل دا د | سو چ تن | گف مت لا م | را د | دل دا

گزینه ۲: م را ب | بر ب | ه مان | رو ز ها | ک می | دا نی

گزینه ۴: ش نی د | م ک ن | ظر می | ک نی ب | حا ل | ض عی | فان

۲۱- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۸)

یا	د	اَی	یا	می	ک	در	گُل	شَن	فَ	غا	نی	دا	ش	تیم
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
عا	قَ	لی	با	ید	ک	پا	یَنَد	در	شَد	کِب	با	بی	ک	شد

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: -U-U-UU--U-U-UU-

گزینه ۳: -U--U--U--U

گزینه ۴: --UU--UU--

۲۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۸)

هَم	قِص	ص	ی	نا	ن	مُو	د	دا	نی
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-
هَم	نا	م	ی	نا	ن	وَش	ت	خا	نی
-	-	U	U	-	U	-	U	-	-

۲۳- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۸)

در این بیت هنگام خوانش شعر، همزه حذف نمی‌شود. (پ ی این / غ م آن)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: رستم از این ← رَس / ت / م / آ / زین

گزینه ۲: در این ← د / رین

گزینه ۳: آفتاب‌افروز ← آ / ف / تا / ب / روز

۲۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۸)

گزینه ۴ و صورت سؤال:	ز	بَ	رم	تا	ب	رف	ت	ای	ت	ز	ما	نی	ن	می	ش	ود
	ع	ج	بَز	حا	ل	بی	د	لا	ک	چ	نی	غا	ف	لی	ت	هی
	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱:	ت	ب	نا	ز	خف	ت	هر	شب	ز	م	نَت	خ	بَر	ن	با	شد
	U	U	-	U	-	U	-	U	U	-	U	-	U	-	-	-

گزینه ۲:	ب	خ	را	با	ت	گ	رو	شَد	س	رُ	دس	تا	ر	م	را	
	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-	-	

گزینه ۳:	م	ن	دل	دا	د	ا	ز	رو	ک	دی	دا	ر	ت	دی	دم	
	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-	-	

۲۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۸)

اگر بعد از مصوت بلند «نون ساکن» بیاید، این مصوت بلند، کوتاه به حساب می‌آید (یا به قول عموم معلمین، نون ساکن را باید حذف کنیم)؛ پس می‌توان صورت سؤال را این‌گونه بیان کرد: چند «ن» ساکن است؟

مگر آن دایه کاین صنم پرورد
 باغبان گر ببیند این رفتار
 شاید این روی اگر سبیل کند
 شاهد بوده است شیر پستانش
 سـرو بیـرون کند ز بـستانش
 بـر تماشا کـنان حـیرانـش

به جز «ن» در «تماشاکنان»، و «ن» در کلمات قافیه، بقیه حذف می‌شوند.

۲۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۸)

گر	صب	ر	ک	ند	با	ری	مش	کل	ن	ش	ود	کا	رم
ور	دی	د	ب	دو	زد	لب	بی	رو	ن	ف	تد	را	زم
ای	ضر	ب	ت	بی	قا	نو	تا	چ	د	ز	نی	بر	من
یک	رو	ز	چ	چ	گا	خر	در	بر	ک	ش	بن	وا	زم
-	-	U	U	-	-	-	-	-	U	U	-	-	-

طبق تقطیع بالا، در جای خالی مصراع دوم باید عبارتی با علائم هجایی «---U» قرار گیرد و در مصراع سوم عبارتی با علائم «---UU».

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: نز د ت (- - -) * - نغ م ی تن ها یی (- - -) ✓

گزینه ۳: ک ن م پن هان (- - -) ✓ - آ هن گ س ق ر (- - -) *

گزینه ۴: ش و د رس وا (- - -) ✓ - خن ج ر ظل مت (- - -) *

۲۷- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۸)

نکته: نظم و ترتیب هجاهای دو مصراع یک بیت، دقیقاً مثل هم‌اند.

ج	پ	ش	ت	م	را	ک	ر	د	ز	غ	م	چ	ب	ری
ه	گ	چ	ک	ن	هر	د	ب	ح	ب	س	ن	د	ریم	
-	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-	-	

نظم هجایی سایر ابیات:

(الف) -U-/-U-/-U-/-U-

(ب) --/--U-U/--U-

(د) --U/---U/---U-

۲۸- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * علوم و فنون ادبی ۱ (درس‌های ۷ و ۸)

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و بیت‌های «ب»، «د» و «ه»: همه این ابیات اشاره به این دارند که خداوند در همه اوقات و مکان‌ها حضور دارد و هیچ‌گاه در هیچ جا غایب نیست.

بررسی سایر موارد:

(الف) جان عاشق با صید کردن عشق جلوه‌گری می‌کند.

(ج) شاعر از تنهایی و نبود همدم در دنیا گلایه می‌کند.

۲۹- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۸)

مفهوم صورت سؤال: تلاش برای کسب روزی

مفهوم مقابل در بیت گزینه ۱: تلاش و کوشش انسان برای روزی بیهوده است و خداوند هر آنچه باید را در تقدیر انسان جای داده است. (اعتقاد جبرگرایبی)

بررسی مفهوم سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: باید برای روزی تلاش کرد، اگرچه که روزی حتماً می‌رسد.

گزینه ۳: تلاش در کنار توکل باید باشد.

گزینه ۴: انسان پیوسته در حال تلاش برای طلب روزی است.

۳۰- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * علوم و فنون ادبی ۱ (درس ۸)

مفهوم مشترک: نفی عبادت ظاهری و لزوم توجه به صفا و پالایش درون

بررسی سایر ابیات:

گزینه ۱: ریاکاری

گزینه ۲: توجه به صفا و پالایش درون که تنها راه رسیدن به خداست.

گزینه ۴: ریاکاری و عدم تطابق ظاهر باطن

نکته: همه گزینه‌ها با بیت صورت سؤال قرابت نسبی دارند، اما گزینه ۳ بیش از همه به نفی عبادات ظاهری می‌پردازد.

علوم اجتماعی

۳۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۹)

باز تولید هویت اجتماعی، به معنای انتقال آن از نسلی به نسل دیگر است به گونه‌ای که علی‌رغم گذر زمان و پذیرش تغییرات، ویژگی‌های اساسی آن پایدار می‌ماند و دوام می‌آورد.

۳۲- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۹)

■ آموزش رانندگی به افراد در آموزشگاه ← جامعه‌پذیری

■ تصویر ریه فرد سیگاری بر جلد سیگار ← اقناع

■ تویبیک کارمند خطاکار توسط مدیر اداره ← تنبیه و مجازات

■ اختلاس یک مدیر دولتی ← کزروی اجتماعی

- ۳۳- پاسخ: گزینه ۴
 ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۹)
 ■ منشور اخلاقی هر حرفه، دستورالعمل زندگی اعضای آن حرفه را نشان می‌داد.
 ■ فتوت‌نامه‌ها نوعی از منشورهای شغلی بودند و عبارت بودند از دستورالعمل‌هایی که اهل هر حرفه برای خود داشتند و به استناد آن، هم روابط میان اعضای حرفه و هم روابط میان حرفه و جامعه را تعیین می‌کردند.
 ■ فتوت‌نامه بنایان در کشور ما، دارای پنج اصل و ده حکم بود.
- ۳۴- پاسخ: گزینه ۳
 ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۹)
 ■ اقناع، روشی است که به‌واسطه آن، فرهنگ در افراد درونی می‌شود.
 ■ هرچه قدرت اقناع یک فرهنگ بیشتر باشد، افراد کنش‌ها و اعمال متناسب با آن فرهنگ را بهتر انجام می‌دهند.
 ■ فرهنگ‌هایی که ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند، از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند.
- ۳۵- پاسخ: گزینه ۲
 ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۹)
 فطرت، مجموعه بینش‌ها و گرایش‌هایی چون حقیقت‌جویی، فضیلت‌خواهی، زیبایی‌دوستی، خلاقیت، عشق و پرستش در آفرینش انسان است که او را از سایر موجودات ممتاز می‌کند. خداوند انسان را بر فطرت خویش آفرید. فطرت آدمی و شکوفایی آن شدت و ضعف می‌پذیرد و امکان انحراف از آن نیز وجود دارد، ولی به‌طور کامل سرکوب و نابود نمی‌گردد، بنابراین هم امکان پیدایش شیوه‌های مختلف زندگی وجود دارد و هم امکان دآوری و ارزیابی آن‌ها. فطرت یکی از ملاک‌های ارزیابی شیوه‌های زندگی است و برخی از شیوه‌های زندگی حاصل انحراف از فطرت انسانی است و با آن ناسازگارند.
- ۳۶- پاسخ: گزینه ۳
 ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۹)
 انتظارات جامعه از طریق الگوهای عمل یا همان هنجارها در حقوق و تکالیف مربوط به نقش‌های اجتماعی نمودار می‌شوند و افرادی که این نقش‌ها را برعهده می‌گیرند باید با رعایت آن‌ها انتظارات جامعه را برآورده سازند.
- ۳۷- پاسخ: گزینه ۲
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۱۰)
 (۱) تحرک اجتماعی افقی ← مهندسی که از یک شرکت به شرکت دیگر می‌رود.
 (۲) تحرک اجتماعی صعودی ← کارمندی که مدیر بخش می‌شود.
 (۳) تحرک اجتماعی نزولی ← وزیری که عزل شده و مدیرعامل یک کارخانه می‌شود.
 بررسی سایر گزینه‌ها:
 گزینه ۱: تحرک صعودی - تحرک نزولی - تحرک افقی
 گزینه ۳: تحرک صعودی - تحرک نزولی - تحرک صعودی
 گزینه ۴: تحرک صعودی - تحرک صعودی - تحرک صعودی
- ۳۸- پاسخ: گزینه ۱
 ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۱۰)
 ■ تعارض فرهنگی، گاه ناشی از علل بیرونی و پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر است.
 ■ اسلام، تربیت انسان‌های متعالی را هدف آفرینش می‌داند.
 ■ تعارض فرهنگی گاهی ناشی از علل درونی است و به نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی بازمی‌گردد.
 ■ مسدود بودن راه ارتقا و تحرک اجتماعی صعودی را انسداد اجتماعی می‌گویند.
- ۳۹- پاسخ: گزینه ۱
 ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۱۰)
 ■ در جوامع فئودالی غربی، موقعیت اجتماعی افراد به رابطه آن‌ها با زمین بستگی داشت.
 ■ طبقه متوسط جهت کسب اعتبار برای خودش به ارزیابی گروه‌های دیگر، براساس مفید بودن یا نبودن آن‌ها پرداخت.
 ■ پذیرش فرهنگ فایده‌گرایی به شکل‌گیری جوامعی انجامید که در آن‌ها وضعیت اقتصادی افراد، موقعیت اجتماعی آن‌ها را معین می‌کرد.
- ۴۰- پاسخ: گزینه ۲
 ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۱۰)
 ■ در یک جهان سکولار، هویت دینی و معنوی افراد نمی‌تواند بروز و ظهور اجتماعی داشته باشد. در این جهان، فعالیت‌هایی که هویت دینی افراد را آشکار کند، منع می‌شوند؛ مانند جلوگیری از تحصیل دختران محجبه در برخی جوامع غربی
 ■ جامعه‌ای که براساس ارزش‌های نژادی شکل می‌گیرد، صرفاً برای یک نژاد خاص، امکان تحرک اجتماعی صعودی را فراهم می‌آورد؛ مانند جامعه آپارتاید.
- ۴۱- پاسخ: گزینه ۱
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۱۰)
 مادامی که هویت اجتماعی افراد در چارچوب عقاید و ارزش‌های اساسی جامعه شکل بگیرد، تغییرات هویتی افراد و گروه‌ها با هویت جهان اجتماعی سازگار است و مورد تشویق و تأیید جامعه قرار می‌گیرد.
- ۴۲- پاسخ: گزینه ۳
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۱۰)
 بررسی عبارت‌های نادرست:
 (ب) هر جامعه‌ای به تناسب عقاید و ارزش‌هایی که دارد، برخی تغییرات هویتی و تحرک‌های اجتماعی را تشویق و برخی دیگر را منع می‌کند.
 (ج) جامعه‌ای که قواعد و روابط آن براساس ارزش‌های اقتصادی است، تحرک اجتماعی را تنها برای کسانی ممکن می‌سازد که منابع ثروت را در اختیار دارند.

- ۴۳- پاسخ: گزینه ۳
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس ۱۰)
تغییرات هویتی افراد، گاه از مرزهای مورد قبول جهان اجتماعی فراتر می‌رود. اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند، به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود که اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد.
- ۴۴- پاسخ: گزینه ۱
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس‌های ۹ و ۱۰)
■ در هر جهان اجتماعی، همواره افرادی هستند که جذب عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی خود نمی‌شوند و نقشی را که نهادها و سازمان‌های مختلف جامعه از آن‌ها انتظار دارند، نمی‌پذیرند. این افراد به حقوق و تکالیف خود پایبند نیستند و رفتارهای مخالف انجام می‌دهند. به رفتارهایی که برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند، کژروی اجتماعی می‌گویند.
■ در یک جهان دینی و معنوی، هویت‌هایی که ابعاد متعالی و الهی انسان را نفی کنند، به رسمیت شناخته نمی‌شوند.
- ۴۵- پاسخ: گزینه ۳
▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جامعه‌شناسی ۱ (درس‌های ۹ و ۱۰)
■ جهان اجتماعی برای بقا و تداوم، اعتقادات، ارزش‌ها و شیوه زندگی خود را به فرد آموزش می‌دهد. فرد نیز برای مشارکت در جهان اجتماعی شیوه زندگی در آن را می‌آموزد.
■ موقعیت اجتماعی افراد صرفاً تابع مشاغل آن‌ها نیست، بلکه به عوامل دیگری مانند علم، ایمان، تقوا، هنر، احترام و... نیز بستگی دارد.
■ هر جهان اجتماعی که روش‌های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد، در معرض آسیب‌های بیشتری قرار می‌گیرد، باز تولیدش با مشکل مواجه می‌شود و دوام و بقای آن تهدید می‌شود.

زبان عربی

- ۴۶- پاسخ: گزینه ۳
▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۶)
سیروا: گردش کنید، بگردید، سیر کنید (رد گزینه ۲) // فی الأرض: در زمین (رد گزینه ۱) // فانظروا: ببینید، بنگرید (رد گزینه ۲) // کیف کان: چگونه بوده است (رد سایر گزینه‌ها) // الّذین من قبل: پیشینیان، کسانی که از قبل بوده‌اند (رد گزینه ۴)
- ۴۷- پاسخ: گزینه ۳
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۵)
تستطیع الحبراء: آفتاب پرست می‌تواند (رد گزینه ۴) // أن تُدیر: که بچرخاند (رد گزینه ۴) // عَیْبِهَا: چشمانش، دو چشمش (رد گزینه‌های ۱ و ۴) // اِتِّجَاهَاتٍ مَّخْتَلِفَةٍ: جهت‌های مختلفی (رد گزینه ۱) // تُحْرَكُ: حرکت دهد، به حرکت درآورد (رد گزینه‌های ۲ و ۴)
- ۴۸- پاسخ: گزینه ۳
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۵)
تعلّمنا: آموختیم، یاد گرفتیم (رد گزینه ۲) // یأکل: می‌خورد (رد گزینه‌های ۱ و ۴) // الحَسَنَات: نیکی‌ها، خوبی‌ها (رد گزینه ۱) // علینا أن نبتعد عنه: باید از آن دوری کنیم (رد گزینه‌های ۲ و ۴)
- ۴۹- پاسخ: گزینه ۴
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۶)
المناظر الجمیلة: منظره‌های زیبا (رد گزینه‌های ۱ و ۲) // حَلَابَةٌ جَدًّا: واقعاً جذاب است (رد سایر گزینه‌ها) // صورٍ منها: عکس‌هایی از آن‌ها (رد گزینه‌های ۲ و ۳) // البطاقات البریدیة: کارت‌های پستال (رد گزینه ۲) // ساختار ترجمه جمله در گزینه ۳ نادرست است. (رد گزینه ۳)
- ۵۰- پاسخ: گزینه ۱
▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۵)
جسم البطة: بدن اردک (رد گزینه‌های ۲ و ۳) // لها غدة: غده‌ای دارد (رد سایر گزینه‌ها) // بالقرب: نزدیک (رد گزینه ۳) // ينتشر: پخش می‌شود (رد گزینه‌های ۳ و ۴)
- ۵۱- پاسخ: گزینه ۳
▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۵)
ترجمه درست گزینه ۳: «بزرگ‌ترین نادانی، زیاده‌روی کردن در ستایش و نکوهش است!»
- ۵۲- پاسخ: گزینه ۴
▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * عربی، زبان قرآن ۱ (درس‌های ۵ و ۶)
«ظلام تاریکی» کلمه‌ای مفرد است و با «ظلمة تاریکی» مترادف است.
- ۵۳- پاسخ: گزینه ۴
▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس‌های ۵ و ۶)
ترجمه گزینه‌ها:
گزینه ۱: پسته ایران از شیرینی‌جات جذاب برای جهان‌گردان از همه‌جای جهان است! ✗
گزینه ۲: بال، عضوی در پشت حیوان است که آن را برای دور کردن حشرات تکان می‌دهد! ✗
گزینه ۳: حیوانات آبی در اعماق اقیانوس زندگی می‌کنند! ✗
گزینه ۴: گیاهان دارویی، گیاهانی هستند که از آن‌ها برای سلامتی استفاده می‌کنیم! ✓

- ۵۴- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۵)
ترجمه عبارت سؤال: «پشیمانی از سکوت بهتر از پشیمانی از سخن گفتن است!»
در گزینه ۱ به این مفهوم اشاره نشده؛ بلکه به مفهوم نبودن هم‌صحب اشاره شده است.
- ۵۵- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۵)
فعل «تفرز: تفرز می‌کند» فعل ثلاثی مزید از باب «إفعال» است.
- ۵۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۵)
بررسی و ترجمه گزینه‌ها:
گزینه ۱: در این گزینه «تقدّم» مبتدا و «کثیر» خبر آن است.
ترجمه: «پیشرفت بعضی کشورها در ساخت ماشین واقعاً زیاد است!»
گزینه ۲: «احترام» فعل امر است؛ پس جمله، فعلیه است.
ترجمه: «احترام بگذار به کسی که حق را می‌گوید؛ گرچه او را دوست نداشته باشی!»
گزینه ۳: جمله با فعل «سرجع» شروع شده و به همین دلیل، جمله فعلیه است.
ترجمه: «پس از دو هفته به روستای زیبایمان باز خواهیم گشت!»
گزینه ۴: جمله با فعل «لا یتأثر» شروع شده است. پس جمله، فعلیه است.
ترجمه: «دم اردک ابداً تحت تأثیر آب قرار نمی‌گیرد!»
- ۵۷- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس‌های ۵ و ۶)
در گزینه ۲ و در عبارت «هُوَأَ ملحوظاً: پیشرفتی قابل ملاحظه» واژه «هُوَأَ» مفعول جمله است که با واژه «ملحوظاً» توصیف شده است.
در گزینه ۱ «کثیراً»، در گزینه ۳ «مئات» و در گزینه ۴ «بقیة» مفعول هستند و هیچ‌کدام از این کلمات، موصوف نیستند.
- ۵۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۵)
شکل صحیح خطا در سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: «عالیه»: صفت گزینه ۲: «ضوء»: فاعل گزینه ۴: «إخلاص»: خبر
- ۵۹- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۵)
بررسی مضاف‌الیه در گزینه‌ها:
گزینه ۱: «اکثر»، «زلاء» و ضمیر «ی» در «زملایی»؛ پس مجموعاً ۳ مضاف‌الیه وجود دارد.
گزینه ۲: «مدرسه» و ضمیر «ی» در «مدرستی»؛ پس مجموعاً ۲ مضاف‌الیه وجود دارد.
گزینه ۳: «وسیله» تنها مضاف‌الیه این عبارت است.
گزینه ۴: «أبواب»، «بیوت»، «قریه» و ضمیر «نا» در «قریتنا»؛ پس مجموعاً ۴ مضاف‌الیه وجود دارد.
- ۶۰- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * عربی، زبان قرآن ۱ (درس ۵)
در گزینه ۱ «أول»، در گزینه ۲ «نور» و در گزینه ۳ «نتیجة» خبر از نوع مفرد و اسم هستند؛ ولی در گزینه ۴ «یجتهد» خبر از نوع فعل و جمله فعلیه می‌باشد و با سایر گزینه‌ها متفاوت است.

تاریخ

- ۶۱- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * تاریخ ۱ (درس ۹)
هوخشتره، سومین پادشاه ماد بود که با تشکیل سپاه منظم و کارآمدی از قبایل مختلف ماد و پارس، قدرت خود را بر مناطق وسیعی از ایران تثبیت کرد.
- ۶۲- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * تاریخ ۱ (درس ۹)
پژوهشگران درباره مسکن اولیه اقوام هند و اروپایی و زمان و مسیر مهاجرت آریاییان به ایران و هندوستان اتفاق نظر ندارند.
بررسی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: آریاییان گروهی از اقوام هند و اروپایی بودند که از زمان‌های بسیار کهن و به تدریج در فلات ایران و شبه‌قاره هند مستقر شدند و خود را آریایی نامیدند؛ بنابراین کاربرد واژه آریایی برای دیگر اقوام هند و اروپایی، به جز ایرانیان و هندیان درست نیست.
گزینه ۳: اقوام آریایی پیش از ورود به فلات، ایران نخست در علفزارهای واقع در شمال شرق فلات ایران و جنوب روسیه در حوالی دریایچه آرال می‌زیسته‌اند.
گزینه ۴: اقوام آریایی در حدود ۱۵۰۰ ق.م. وارد فلات ایران شدند. گروهی از آنان به سمت مرکز و غرب این فلات پیشروی کردند و در مناطق مختلف آن مستقر شدند؛ مادی‌ها، پارسی‌ها و پارتی‌ها از جمله آنان بودند.

- ۶۳- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * تاریخ ۱ (درس ۹)
کوروش مدتی پس از به قدرت رسیدن، به آسیای صغیر لشکرکشی کرد و حکومت لیدی و سایر دولت-شهرهای آنجا را شکست داد و شهر تروتمند سارد، پایتخت لیدی و تمامی آسیای صغیر را به تصرف خود درآورد. در نتیجه این فتوحات، حکومت هخامنشیان به ثروت هنگفتی دست یافت و با دولت-شهرهای یونانی همسایه شد. مؤسس سلسله هخامنشی پس از آن چند سالی در مناطق شرقی فلات ایران سرگرم کشورگشایی بود و مناطق وسیعی را به قلمرو خود افزود.
- ۶۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * تاریخ ۱ (درس ۹)
اهمیت و شهرت فوق العاده داریوش بزرگ در تاریخ ایران به خاطر اقدامات اساسی و کم نظیری بود که برای ایجاد تشکیلات نوین اداری، نظامی و اقتصادی، انجام داد.
- ۶۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * تاریخ ۱ (درس ۱۰)
آخرین پادشاه اشکانیان، اردوان چهارم بود که نیروهای مهاجم رومی را شکست داد و آنان را مجبور به پرداخت غرامت کرد، اما در برابر مشکلات داخلی موفق نبود و نتوانست خاندان ساسانی را که در فارس بر او شوریده بودند، آرام کند. سرانجام، اردوان در جنگ با اردشیر بابکان ساسانی شکست خورد و کشته شد و سلسله اشکانیان از هم پاشید.
- ۶۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * تاریخ ۱ (درس ۹)
عده‌ای از مورخان احتمال می‌دهند که اقوام هند و اروپایی، نخست در علفزارهای واقع در شمال شرقی فلات ایران و جنوب روسیه در حوالی دریای آرال می‌زیسته‌اند.
- ۶۷- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * تاریخ ۱ (درس ۱۰)
سلوکیان قصد داشتند با ایجاد شهرهای جدید و کوچاندن یونانیان به این شهرها، فرهنگ یونانی را در ایران و دیگر متصرفات اسکندر در آسیا رواج دهند.
- ۶۸- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * تاریخ ۱ (درس ۱۰)
بعد از شکست اشکانیان و روی کار آمدن ساسانیان، اردشیر بابکان در تیسفون تاج گذاری کرد و مانند اشکانیان این شهر را به پایتختی خود برگزید.
- ۶۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * تاریخ ۱ (درس ۱۰)
در زمان هرمز چهارم اختلاف و نزاع سیاسی در دربار ساسانیان اوج گرفت و یکی از سرداران مشهور به نام بهرام چوبین، با حمایت بزرگان علیه پادشاه شورش کرد و او را از قدرت برکنار کرد و خود به جای او بر تخت پادشاهی نشست.
- ۷۰- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * تاریخ ۱ (درس ۱۰)
یکی از اهداف اصلی رومیان در لشکرکشی‌های پی‌درپی به ایران، تسلط بر مسیرهای تجاری بود که به هند و چین می‌رسید.

جغرافیا

- ۷۱- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیای ایران (درس ۶)
بررسی عبارت‌های نادرست:
الف) رودهای مناطق نسبتاً خشک بیشتر طغیانی و اتفاقی‌اند و مقدار آب آن‌ها در سال‌های مختلف متفاوت است.
ب) با توجه به ناهمواری‌ها و جهت آن‌ها، هرچه از غرب به سمت شرق کشور برویم، مقدار آب رودها کمتر می‌شود.
- ۷۲- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: دانش * جغرافیای ایران (درس ۶)
عبارت‌های «الف» و «د» از جمله خصوصیات خلیج فارس است.
- ۷۳- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیای ایران (درس ۶)
طولانی‌ترین رودهایی که به دریای مازندران (خزر) می‌ریزند عبارت‌اند از رود ولگا و اورال از شمال، سفید رود و هراز از جنوب، رود اترک و گرگان از جنوب شرق و رود کورا و ارس از سمت جنوب غرب.
- ۷۴- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * جغرافیای ایران (درس ۶)
با توجه به تعریف کانون آبگیر (مکان‌هایی در مناطق مرتفع کوهستانی که سرچشمه رودهای متعددی هستند)، کانون‌های آبگیر در مناطق کوهستانی تشکیل می‌شوند و با توجه به اینکه بیشتر کوهستان‌های ایران در شمال و غرب کشور واقع شده‌اند، بیشتر کانون‌های آبگیر دائمی نیز در این مناطق وجود دارند.
نکته: کانون‌های آبگیری که بیش از ۵۰۰ میلی‌متر بارش داشته باشند و حداقل در ۸ ماه از سال، این بارش‌ها اتفاق بیفتند، به آن‌ها «کانون‌های دائمی» می‌گویند.

۷۵- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیای ایران (درس ۶)

اگر کانون‌های آبیگر در فصول سرد سال، ذخیره برف خود را تا ابتدای ماه‌های گرم سال حفظ کنند، بدون توجه به میزان بارش و زمان آن، جزء کانون‌های فصلی به‌شمار می‌روند. گزینه ۱ درباره کانون آبیگر «دائمی» و گزینه‌های ۲ و ۳ درباره کانون آبیگر «تفاقی» درست است.

۷۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * جغرافیای ایران (درس ۷)

ساختمان جمعیت، ویژگی‌های قابل اندازه‌گیری جمعیت را مورد بررسی قرار می‌دهد.

۷۷- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * جغرافیای ایران (درس ۷)

$$\text{میزان مرگ‌ومیر - میزان موالید} \times 100 = \frac{\text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت}} \times 100 = \text{رشد طبیعی جمعیت}$$

$$2 = \frac{54,000 - 4,000}{\text{کل جمعیت}} \times 100 \Rightarrow 2 = \frac{50,000}{\text{کل جمعیت}} \times 100 \Rightarrow \frac{50,000}{2} \times 100 = 2,500,000$$

۷۸- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * جغرافیای ایران (درس ۷)

■ چون موالید زیاد است، در سال‌های آینده تعداد فعالان اقتصادی زیاد خواهد شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: چون موالید بالا است، جوانی جمعیت را خواهیم داشت.

گزینه ۳: امید به زندگی را نمی‌توان از روی هرم سنی پیش‌بینی کرد و بستگی به عواملی از جمله تمهیدات دولت در کار درمانی و رفاه دارد.

گزینه ۴: هنگامی که در هرم سنی پیری جمعیت دیده شود، با کاهش توسعه اقتصادی روبه‌رو هستیم.

۷۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیای ایران (درس ۷)

میزان رشد طبیعی جمعیت در جهان، یکسان نیست.

۸۰- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * جغرافیای ایران (درس ۷)

ترتیب جمعیت گروه‌های سنی در ایران از بیشترین به کمترین:

- (۱) بزرگسالان (۲) جوانان (۳) کودکان و نوجوانان (۴) سالمندان

منطق

۸۱- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * منطق (درس ۷)

فقط در حالت‌های تضاد و تداخل، امکان کذب هر دو قضیه وجود دارد.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: متناقض است.

گزینه ۲: متناقض است.

گزینه ۳: اگر «بعضی الف ب است» کاذب باشد، متناقض آن یعنی «هیچ الف ب نیست» صادق خواهد بود، در نتیجه متداخل آن یعنی

«بعضی الف ب نیست» هم صادق خواهد بود.

گزینه ۴: تضاد است.

۸۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * منطق (درس ۷)

قضیه سالبه جزئیه، عکس لازم‌الصدق ندارد. گزینه ۱ یک قضیه موجبه کلیه است که نقیض آن می‌شود سالبه جزئیه.

۸۳- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * منطق (درس ۷)

«هر جسمی دارای وزن است» ← عکس مستوی «بعضی دارای وزن‌ها جسم هستند»

«بعضی جسم‌ها دارای وزن هستند» ← متداخل

هر دو قضیه دارای سور (کمیت) و نسبت (کیفیت) یکسان هستند و هر دو نیز صادق‌اند ولی موضوع و محمولشان متفاوت است.

۸۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * منطق (درس ۷)

قضایای متقابل، قضایایی هستند که موضوع و محمول آن‌ها یکی باشد اما در کمیت یا کیفیت یا هر دو، اختلاف داشته باشند (رد گزینه ۴).

گزینه‌های ۱ و ۲: متقابل بودن یا نبودن قضایا از روی صدق و کذبشان تعیین نمی‌شود.

۸۵- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * منطق (درس ۸)

«حد وسط» (بی عکس‌العمل)، در هر دو مقدمه، محمول است؛ پس این قیاس از شکل دوم خواهد بود.

۸۶- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: کاربرد * منطق (درس ۸)

چون نتیجه سالبه است طبق قانون نتیجه، حداقل یک مقدمه باید سالبه باشد (رد گزینه ۲) و طبق شرط اول اعتبار، هر دو مقدمه نباید سالبه باشند (رد گزینه ۳). از آنجا که ب و ج در نتیجه، مثبت هستند، طبق شرط سوم باید در مقدمات هم مثبت باشند. بر این اساس دو گزینه باقی مانده را بررسی می‌کنیم:

(۱) هر الف ب - است. * هیچ ج + الف نیست.
(۴) هیچ الف ب + نیست. ✓ هر ج + الف است.

در گزینه ۴ چون علامت «الف» در مقدمه اول مثبت است، شرط دوم نیز رعایت شده است.

۸۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * منطق (درس ۷)

هر قضیه‌ای که کاذب باشد، نقیض آن صادق است. پس وقتی «بعضی از این مدادها قرمزند» و «بعضی از این مدادها قرمز نیستند» کاذب باشند، نقیض آن‌ها یعنی به ترتیب «هیچ کدام از این مدادها قرمز نیست» و «همه این مدادها قرمزند» صادق می‌شوند. درحالی که این دو قضیه متضادند و فقط یکی از آن‌ها می‌تواند صادق باشد؛ بنابراین از نظر منطقی به مشکل جمع ضدین (صدق هم‌زمان دو قضیه متضاد) که امری محال است، مبتلا می‌شویم. به تعبیر دیگر در اینجا نتیجه می‌شود: «درحالی که هریک از این مدادها قرمز است، هیچ یک از این مدادها قرمز نیست» که مطلبی به‌وضوح محال و نشدنی و خطا است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

این نتایج از بخشی از مفروضات سؤال یا از همه آن‌ها قابل استنتاج هستند؛ اما هیچ کدام یک خطای منطقی به حساب نمی‌آیند.

۸۸- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * منطق (درس ۷)

وقتی صدق موجبه کلیه را می‌دانیم می‌توان به صدق و کذب متداخل، متناقض و متضاد آن پی برد، اما اگر اصل قضیه را متناقض کنیم می‌شود: «بعضی مدادهای من سیاه نیستند» و چون سالبه جزئی است، عکس لازم‌الصدق ندارد و لذا صدق و کذب قضیه «بعضی سیاه‌ها مداد من نیستند» نامشخص است.

گزینه ۲: متداخل (صادق)

گزینه ۳: متناقض (کاذب)

گزینه ۴: عکس مستوی متضاد (کاذب)

نکته: عکس مستوی سالبه کلیه و موجبه جزئی در صدق و کذب با اصل خود یکسان است، اما عکس مستوی موجبه کلیه در صدق از اصل خود تبعیت می‌کند، ولی اگر اصلش کاذب باشد، هم می‌تواند صادق باشد و هم کاذب.

۸۹- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * منطق (درس ۷)

قضیه «خیال روی کسی در سر است هر کس را» موجبه کلیه است و لذا نقیض آن سالبه جزئی است و عکس لازم‌الصدق ندارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: قضیه «کران هم‌رهن کس نگشتند باز» سالبه کلیه است و نقیض آن موجبه جزئی می‌شود که عکس مستوی لازم‌الصدق دارد.

گزینه ۲: قضیه «بعضی دیگر ز زخم تو بیمارند» موجبه جزئی است و متداخل آن موجبه کلیه می‌شود که عکس مستوی لازم‌الصدق دارد.

گزینه ۳: قضیه «هر کس سر سودایی دارند و تمنایی» موجبه کلیه است و متضاد آن سالبه کلیه می‌شود که عکس مستوی لازم‌الصدق دارد.

۹۰- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * منطق (درس ۸)

«نمی‌توان از دو قضیه‌ای که ارتباطی با یکدیگر ندارند، نتیجه‌ای به دست آورد. برای آنکه رابطه‌ای میان دو قضیه برقرار باشد، باید جزء مشترکی میان آن‌ها وجود داشته باشد» این جزء مشترک همان حد وسط است که ارتباط میان دو مقدمه را برقرار می‌کند. تذکر: حد وسط در نتیجه حذف می‌شود. بنابراین نمی‌تواند قرین موضوع یا محمول نتیجه قرار بگیرد.

۹۱- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * منطق (درس ۸)

در هر مقدمه یک قیاس اقترانی دو مفهوم وجود دارد که یکی حد وسط است و در نتیجه نمی‌آید و دیگری در نتیجه می‌آید. پس وقتی می‌گوییم موضوع مقدمه دوم در نتیجه نیست، معلوم می‌شود که حد وسط است. از طرفی می‌دانیم فقط در شکل اول و سوم موضوع مقدمه دوم حد وسط است.

۹۲- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * منطق (درس‌های ۷ و ۸)

قضیه دوم را نقیض می‌کنیم تا قضیه صادقی را به دست آوریم: «هر الف ب است». با دو قضیه صادق، قیاس اقترانی تشکیل می‌دهیم. «ب» در دو قضیه تکرار شده و لذا حد وسط است:

هر الف ب است.
هیچ ب ج نیست.
∴ هیچ الف ج نیست.

نتیجه این قیاس، همان گزینه ۱ و صادق است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «هیچ الف ب نیست» متداخل «بعضی الف ب نیست» است و با توجه به کاذب بودن جزئی، کلی هم کاذب است.

گزینه ۳: «بعضی الف ج است» نقیض نتیجه صادق به دست آمده از قیاس و کاذب است.

گزینه ۴: «هر الف ج است» متضاد نتیجه صادق به دست آمده از قیاس و کاذب است.

۹۳- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * منطق (درس ۸)

موضوع نتیجه باید در مقدمه اول باشد. بنابراین از آنجا که حد وسط «ب» است، پس «الف» باید موضوع نتیجه باشد، نه «ج» (رد گزینه‌های ۱ و ۲). از طرفی چون یکی از مقدمات سالبه است، طبق قانون کیفیت نتیجه، نتیجه نیز باید سالبه باشد (رد گزینه ۳).

گزینه ۴: قانون نتیجه (سالبه بودن نتیجه، در صورت سالبه بودن حداقل یکی از مقدمات)، شرط اول (موجه بودن حداقل یکی از مقدمات)، شرط دوم (علامت مثبت داشتن حد وسط در حداقل یکی از مقدمات) و شرط سوم (هر کدام از الف و ج که در نتیجه مثبت هستند، در مقدمات هم مثبت باشند) همگی رعایت شده‌اند. پس قیاس معتبر است.

۹۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * منطق (درس ۷)

برای ساختن عکس یک قضیه، صرفاً کافی است که موضوع و محمول جابه‌جا شوند؛ در این صورت چه کیفیت یا کمیت تغییر کنند چه تغییر نکنند، قضیه ساخته شده، عکس قضیه اول (که اصل نامیده می‌شود) است (رد گزینه ۱)، پس به‌طور مثال عکس قضیه «هر الف ب است» می‌تواند به هر چهار صورت زیر باشد:

هر ب الف است. هیچ ب الف نیست. بعضی ب الف است. بعضی ب الف نیست.

منطق دانان قواعدی را برای کیفیت و کمیت قضیه عکس، کشف کرده‌اند که اگر رعایت شوند، در صورت صادق بودن اصل، عکس آن هم صادق خواهد بود. به‌علت همین همانندی و تساوی در صدق، به این قواعد، «قواعد عکس مستوی» می‌گویند و قضیه عکسی را که با رعایت این قواعد ساخته شده باشد، «عکس مستوی» می‌نامند.

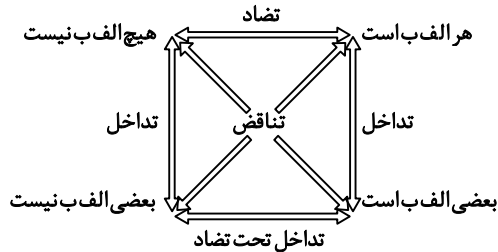
گزینه ۲: از صدق یک قضیه می‌توان صدق عکس مستوی آن را نتیجه گرفت نه برعکس. به‌عنوان مثال نقض، «بعضی شاعران مرد هستند» که قضیه‌ای صادق است، برای قضیه «هر مردی شاعر است» عکس مستوی است ولی این قضیه که اصل محسوب می‌شود، صادق نیست.

گزینه ۳: قضیه «بعضی مردان شاعر نیستند» سالبه جزئی است و «عکس لازم‌الصدق» ندارد، اما این قضیه و عکس‌اش به‌صورت «بعضی شاعران مرد نیستند»، هر دو در صدق، همانند و مساوی‌اند.

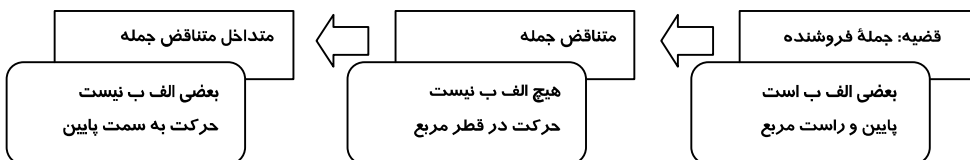
گزینه ۴: عکس مستوی لزوماً از نظر کذب همانند اصل خود نیست. مثلاً «هر مردی شاعر است» کاذب است، ولی عکس مستوی آن یعنی «بعضی شاعران، مرد هستند»، کاذب نیست. (تذکر: البته عکس مستوی سالبه کلیه و موجه جزئی در کذب نیز همانند اصل خود است.)

۹۵- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * منطق (درس ۷)

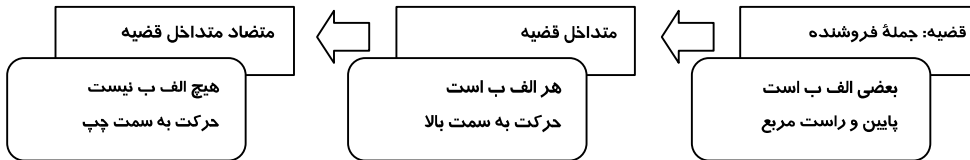
فروشنده گفته اگر شرطش نقض شود، پول را برمی‌گرداند، بنابراین خریدار باید نقیض گفته او را اثبات کند. (البته اگر قضیه کلی بود، با اثبات متضادش هم می‌توانست، اما قضیه‌ای که میوه‌فروش گفته، جزئی است و متضاد ندارد.) جمله فروشنده (بعضی نارنگی‌ها شیرین هستند)، در مربع تقابل در جایگاه «بعضی الف ب است» قرار می‌گیرد (گوشه سمت راست و پایین مربع). بنابراین باید مسیری را در مربع تقابل طی کند که به جایگاه نقیض یعنی «هیچ الف ب نیست» (گوشه سمت چپ و بالای مربع) برسد.

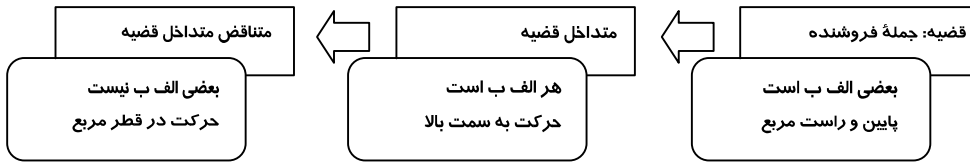
گزینه ۱: متداخل متناقض «بعضی الف ب است»

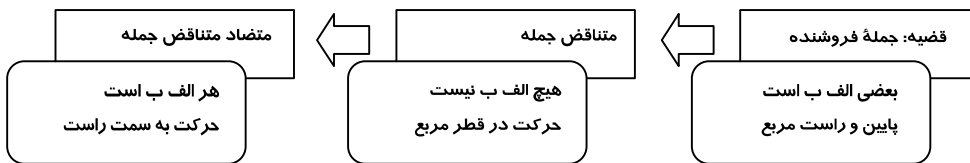
گزینه ۲: متضاد متداخل «بعضی الف ب است»

گزینه ۳: متناقض متداخل «بعضی الف ب است»

گزینه ۴: متضاد متناقض «بعضی الف ب است»

اقتصاد

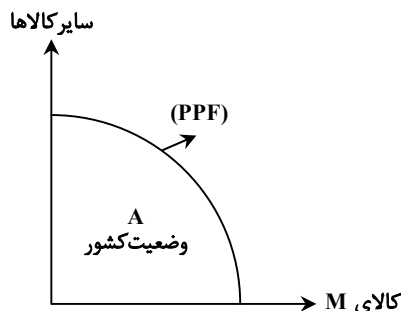

۹۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * اقتصاد (درس ۸)

فرد A در کشور خود زیر خط فقر قرار دارد، پس فقیر مطلق محسوب می‌شود و در حیطة فقر مطلق مورد بررسی قرار می‌گیرد. اما همین فرد در کشور همسایه در حیطة فقر نسبی مورد بررسی قرار می‌گیرد.
فرد B در کشور خود بالای خط فقر قرار دارد و فقیر محسوب نمی‌شود، اما هم‌زمان در کشور همسایه زیر خط فقر قرار می‌گیرد و چون نسبت به شرایط کشور دیگری مورد بررسی قرار گرفته وضعیت او در حیطة فقر نسبی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۹۷- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * اقتصاد (درس ۸)

هرگاه به هر دلیلی منابع و امکانات تولیدی یک کشور به حداکثر بهره‌وری نرسند، کشور در زیر مرز امکانات تولید قرار گرفته (ناکارایی) و سطح تولید کاهش می‌یابد.

۹۸- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * اقتصاد (درس ۸)

بررسی عبارتهای نادرست:

- (الف) قانون‌گذاری‌های متفاوت و متعدد، متناقض و دائماً در حال تغییر، به بی‌ثباتی فضای کسب‌وکار دامن می‌زنند.
(ب) ایجاد نهادهای توانمندسازی، خیریه، کمک‌های مردمی و تأسیس صندوق‌های قرض‌الحسنه و فعالیت‌های جهادی مسئولیت اجتماعی مردم در رفع مشکل بیکاری است نه دولت.
(ج) طولانی بودن زمان صدور مجوزهای دولتی از موارد مؤثر بر بی‌ثباتی بازار کار و فعالیت‌های اقتصادی است.
(د) غیرقانونی شدن برخی تولیدات و یا آزادسازی واردات برخی محصولات، می‌تواند بازار این محصولات را در داخل کشور به خطر بیندازد.

۹۹- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * اقتصاد (درس ۸)

الف) کل دستمزد پرداختی در حوزه کشاورزی در ۷۰ هزار نفر نیروی کار ← درآمد هر نفر × تعداد کارگران = دستمزد پرداختی (درآمد کارگران)

$$= 70,000 \times 6 = 420,000$$

کل دستمزد پرداختی در حوزه کشاورزی در ۵۰ هزار نفر نیروی کار ←

$$50,000 \times 3 / 5 = 175,000 \Rightarrow \text{میلیون تومان } 245,000 = 420,000 - 175,000 : \text{اختلاف درآمدی}$$

ب) در نقاط زیر نقطه تعادل، تقاضا از عرضه بیشتر است و مازاد تقاضا (کمبود عرضه) وجود دارد. یعنی تقاضاکنندگان کار که همان صاحبان شرکتها یا سرمایه‌گذاران استخدام نیروی کار هستند بیش از عرضه نیروی کار (کارگر) به آنها نیازمندند.

۱۰۰- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * اقتصاد (درس ۸)

بررسی موارد نادرست:

الف) همه کسانی که شغلی ندارند، بیکار محسوب نمی‌شوند.

ب) اگر تعداد افراد شاغل و بیکار را با هم جمع کنیم، جمعیت فعال جامعه به دست می‌آید.

ج) نرخ بیکاری از نسبت تعداد بیکاران به کل جمعیت فعال کشور، ضرب در صد به دست می‌آید.

۱۰۱- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * اقتصاد (درس ۸)

الف) در عبارت «الف» به بیکاری اصطکاک اشاره شده است؛ زیرا خانم توکلی شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست‌وجو است.

ب) در عبارت «ب» بیکاری ساختاری به چشم می‌خورد زیرا بیکاری ناشی از عدم تطبیق بین فرد جویای کار و انواع شغل‌های موجود است و علت آن نیز عدم تطابق مهارت‌ها است. (آقای ترابی در جامعه‌شناسی مهارت دارد اما شرکت‌ها به کارمندانی که در رشته مدیریت تحصیل کرده‌اند نیاز دارند.)

ج) بیکاری مورد اشاره در این عبارت، از نوع فصلی است؛ زیرا کارگران به دلیل تغییرات فصلی (کمبود کار ساختمانی در بهمن‌ماه) شغل خود را از دست داده‌اند.

د) بیکاری مورد اشاره در این عبارت، بیکاری دوره‌ای است؛ زیرا این نوع بیکاری هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد و در دوره رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند.

۱۰۲- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * اقتصاد (درس ۸)

الف) اگر تعداد افراد شاغل و بیکار را با هم جمع کنیم، جمعیت فعال جامعه به دست می‌آید:

$$\text{بیکار شاغل} \\ 48,000 + 6,000 = 54,000$$

توجه کنید که بنابر تعریف بیکاری، کسانی که دانش‌آموز و دانشجو هستند و یا بازنشسته و خانه‌دارند و دنبال کار نمی‌گردند، بیکار محسوب نمی‌شوند، بلکه به جمعیت غیرفعال تعلق دارند.

ب) نرخ بیکاری از نسبت تعداد بیکاران به کل جمعیت فعال کشور، ضرب در صد به دست می‌آید:

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100$$

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{6,000}{48,000 + 6,000} \times 100 = \frac{1}{9} \times 100 \approx 11\%$$

۱۰۳- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: دانش * اقتصاد (درس ۹)

بررسی عبارات نادرست:

الف) قدرت اقتصادی کشورها به عنوان پشتوانه پول در زمان حال به معنی سطح تولید و عرضه در یک کشور می‌باشد.

ب) تمام پول‌های کاغذی، تحریری و الکترونیکی خصوصیتی اعتباری دارند.

د) افزایش حجم و سرعت مبادلات و همراه شدن آن با انقلاب دیجیتال و الکترونیک، موجب روی کار آمدن پول‌های قابل‌ثبت و ضبط الکترونیکی شد.

۱۰۴- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * حیطة: دانش * اقتصاد (درس ۹)

رونق به دریاوردی - حمل‌ونقل و تجارت در دوره پول فلزی (طلا و نقره) رخ دارد که از مشکلات آن محدود بودن طلا و نقره در دسترس بود.

گزینه ۱ ← استفاده از کالاهای پرطرفدار به عنوان پول

گزینه ۲ ← استفاده از پول کاغذی

گزینه ۳ ← استفاده از پول کاغذی

۱۰۵- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * اقتصاد (درس ۹)

در زمان تورم باید حجم نقدینگی کاهش یابد تا وضعیت مازاد تقاضا به حالت تعادل بازگشته و موجب تعدیل قیمت‌ها و در نتیجه رفع مشکل تورم شود؛ در این شرایط دولت با سیاست پولی انقباضی و از طریق فروش اوراق مشارکت با عنوان سیاست بازار باز، حجم نقدینگی در گردش را کاهش می‌دهد.

اما در زمان رکود که مردم درآمد کمی دارند باید حجم نقدینگی افزایش یابد تا کمبود تقاضا به حالت تعادل برگردد و با افزایش قیمت‌ها مشکل رکود برطرف شده و رونق به بازار باز گردد، در این صورت دولت با سیاست پولی انبساطی و از طریق خرید اوراق مشارکت از مردم با عنوان سیاست بازار باز، حجم نقدینگی در گردش را افزایش می‌دهد.

۱۰۶- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * اقتصاد (درس ۹)

دقت کنید تورم لجام‌گسیخته و زیان‌بار همواره یک معضل اقتصادی بوده و هرگز ایجادکننده شرایط مطلوب نمی‌باشد. زیرا موجب بی‌ثباتی در فضای کسب‌وکار تولیدکنندگان و بازرگانان شده، آینده قیمت‌ها و در نتیجه تصمیم‌گیری برای خرید و فروش را دچار ابهام می‌کند و از طرفی با کاهش قدرت خرید خانوارها، رفاه عمومی جامعه را کاهش می‌دهد.

۱۰۷- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * اقتصاد (درس ۹)

در قدم اول شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI) را برای هر دو کشور محاسبه می‌کنیم:

$$CPI = \frac{\text{هزینه سبد بازار در سال قبل} - \text{هزینه سبد بازار در سال معین}}{\text{هزینه سبد بازار در سال قبل}} \times 100$$

$$\text{کشور «الف»} = \frac{5000 - 3000}{3000} \times 100 = 67\%$$

$$\text{کشور «ب»} = \frac{6100 - 4100}{4100} \times 100 = 49\%$$

سیس دو کشور را با هم مقایسه می‌کنیم:

■ نرخ تورم در کشور «الف» بیشتر از کشور «ب» است. (ولی دو برابر نیست.)

۱۰۸- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * اقتصاد (درس ۹)

خرید در مبادلات ← وسیله پرداخت در مبادلات
اطلاع از قیمت‌ها و مقایسه آن‌ها ← وسیله سنجش ارزش
استفاده از پس‌انداز ← حفظ ارزش
خرید اقساطی ← وسیله پرداخت‌های آینده

۱۰۹- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * اقتصاد (درس ۹)

سپرده‌های دیداری جزئی از حجم پول می‌باشد؛ بنابراین:

چک پول - مسکوکات - اسکناس‌ها - پول = سپرده‌های دیداری

واحد $47,000 = 28,000 - 14,000 - 34,000 + 123,000$ = سپرده‌های دیداری

حجم شبه پول مساوی به مجموع سپرده‌های پس‌انداز بلندمدت و کوتاه‌مدت است که در جدول آمده (۱۸۹,۰۰۰) و نیازی به محاسبه ندارد.

۱۱۰- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: کاربرد * اقتصاد (درس ۹)

(الف)

$$100 \times \frac{\text{سطح قیمت‌های قبلی} - \text{سطح قیمت‌های جدید}}{\text{سطح قیمت‌های قبلی}} = \text{نرخ تورم در تاجیکستان (در هر ۳ کشور برابر است)}$$

$$\text{نرخ تورم} = \frac{2,562 - 2,100}{2,100} \times 100 \Rightarrow \frac{462}{2,100} \times 100 = 22\%$$

(ب) برای محاسبه قیمت سبد بازار در انتهای سال برای کشور افغانستان، از فرمول فوق استفاده می‌کنیم و با توجه به اینکه نرخ تورم در هر سه کشور یکسان است:

$$100 \times \frac{\text{سطح قیمت‌های قبلی} - \text{سطح قیمت‌های جدید}}{\text{سطح قیمت‌های قبلی}} = \text{نرخ تورم در افغانستان}$$

$$\frac{22}{100} = \frac{x - 1,800}{1,800} \Rightarrow 100x - 180,000 = 39,600 \Rightarrow 100x = 219,600 \Rightarrow x = 2,196,000,000 \text{ تومان}$$

(ج) برای محاسبه قیمت سبد بازار در ابتدای سال برای کشور پاکستان نیز از روش فوق استفاده می‌کنیم:

$$\frac{22}{100} = \frac{3,200 - x}{x} \Rightarrow 22x = 320,000 - 100x \Rightarrow 122x = 320,000 \Rightarrow x = 2,623,000,000 \text{ تومان}$$